

Handelskwekerij 'De Morgenzon' te Vreeland, 1906-1963

De agrarische sector is altijd van groot belang geweest. Dit betekent dat een deel van de Nederlanders boeren, tuinders of bloemisten als voorouders heeft gehad. Om de beroepen van voorouders te achterhalen kan men de burgerlijke stand- en bevolkingsregisters raadplegen, maar deze bronnen leveren geen verdere achtergrondinformatie op. Wil men over het bedrijf van zijn of haar voorouder(s) meer te weten komen en is er geen ander archiefmateriaal voorhanden, dan is men aangewezen op mondelinge overlevering of op informatie uit dagbladen en vaktijdschriften. Ook de kleinere bedrijven adverteerden in zowel kranten als tijdschriften om hun handelswaren aan te prijzen. Dergelijke bronnen kunnen onverwachte informatie opleveren,

zoals bijvoorbeeld de naam van het bedrijf (niet te vinden in het bevolkingsregister!) en welke producten of goederen men te koop aanbood. Voor dit artikel is uitgegaan van een dergelijke advertentie in een land- en tuinbouwtijdschrift en is in andere publicaties gezocht naar aanvullende informatie over handelskwekerij 'De Morgenzon' te Vreeland. Het bevolkingsregister is geraadpleegd voor meer biografische informatie over de eigenaren en hun personeel.

Rond 1900 bevonden zich in de gemeente Vreeland diverse kwekerijen, zoals fruitkwekerij 'De Vechtstreek'¹⁾ en de (handels)kwekerij 'Flora et Pomona'.²⁾ Als voorbeeld voor dit artikel heb ik 'De Morgenzon' gekozen, omdat deze handelskwekerij vele tientallen jaren heeft bestaan. De jaarverslagen van het gemeentebestuur van Vreeland geven nauwelijks enige informatie over de tuinbouwsector. In het verslag over 1914 wordt wel vermeld dat als gevolg van de mobilisatie (vele mannen moesten na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in militaire dienst opkomen) de situatie in de tuinbouw achteruit ging: met de bloemisterij was het ongunstig en met de tuinderij middelmatig gesteld. In de jaren 1915-1917 ging het weer wat beter, waarschijnlijk omdat ons land niet bij de oorlog betrokken werd. De jaarverslagen vermelden, dat het met de beide sectoren drukkend, maar niet ongunstig was gesteld. Het bevolkingsregister van Vreeland voor de periode vanaf 1900 vermeldt een komen en gaan van bloemisten, die over het algemeen slechts voor een korte periode hier verbleven. Daaronder bevonden zich vele mannen, die korte tijd in loondienst werkten bij de Vreelandse tuinderijen.

Oprichting van 'De Morgenzon'

Voordat Huibert van Mastrigt (geboren 1873 in Zeist, sinds 1880 met zijn ouders wonend in Vreeland)³⁾ kwekerij 'De Mor-

Huibert van Mastrigt
op zoek naar nieuwe
planten voor uitbreiding
van zijn assortiment.
Advertentie in *Floralia*
van 18 december 1908.

Handelskw., "De Morgenzon"
H. v. MASTRIGT, Vreeland.

Vraagt monsterverzending met
prijsopgaaf per 100 en per
1000 in pot of potkluit.

Levering à contant.

Nephrolepis Whittmanni.
" cordata.
" magnifica.

Adianth. scutum cuneatum.
Marantha Kerkhoviana.
Asparagus Sprengeri.
Begonia Louise Clowson.
Plumosus nanus.
Selaginella Wattsoni.
" amoena. 13793

Pteris Goutheri.
Cyrthonium Rochfordi.
Ad. var. Roem v. Moordrecht.
Blegnum Spikant.
" Brasiliënsis.

Ook van jong goed om op
te potten van diverse soorten.

Een gezelschap bij hotel 'De Nederlanden' in 1911. Dit zou een deel van de leden van de Utrechtse Bloemisten Patroonvereniging kunnen zijn, die op 22 augustus van dat jaar een bezoek bracht aan kwekerij 'De Morgenzon'. Coll. W. Mooij.

genzon' oprichtte, was hij al actief als bloemenkweker in Vreeland, getuige een advertentie in het vaktijdschrift *Floralia* van 31 mei 1901, waarin hij - tegen concurrerende prijzen - vaste afnemers zocht voor witte waterlelies. Op 18 januari 1906 kocht hij van Theodorus Johannes Schipperrijn, grondeigenaar te Maarsseveen en Jan Plomp, grondeigenaar te Maarssen⁴⁾ voor de prijs van 4.120 gulden het huis met erf en tuin kadastraal sectie A nummer 1036 ter grootte van 25 are en 30 centiare. Het adres van dit perceel was in latere jaren Oostelijke Vechtdijk 151 (1942) en Boslaan 7 (1954). In de koopakte van 1906 was al sprake van bloemenkassen. Op grond van een mededeling van Huibert van Mastrigt in 1908 aan een journalist van het tijdschrift *Onze Tuinen* moet op het desbetreffende perceel voor 1906 al zo'n twintig jaar een kwekerij hebben bestaan, zij het op kleinere schaal dan zijn bedrijf 'De Morgenzon'. Op de oude kwekerij werd voldaan aan de plaatselijke vraag naar potplanten voor tuin- en kamerversiering. Niet bekend is wie zijn voorganger is geweest, mogelijk was dat zijn vader Willem. Het kan ook zijn dat zijn vader daar in loondienst heeft gewerkt. Vermoedelijk is de aankoop van het perceel in 1906 en de uitbreiding van

de kwekerij in 1912, voorafgaande aan de omzetting in een naamloze vennootschap, gefinancierd via hypotheek.

Excursie in 1908

Rond november 1908 bracht de Vereniging van Oud-Leerlingen der Tuinbouw-Cursussen uit Amsterdam een bezoek aan het bedrijf. Men had al eerder kennis gemaakt met de producten van de Vreelandse snijgroenkwekerij en ook het verslag gelezen van een bezoek van de Amsterdamse Patroonsvereniging aan 'De Morgenzon'. De kwekerij begon naam te maken en was inmiddels blijkbaar ook een geliefde bestemming voor excursies. Zo was de vereniging op het idee gekomen om daar eind 1908 een bezoek te gaan brengen. Op dat moment beschikte het bedrijf over elf kassen, die redelijk dicht bij elkaar stonden. Enkele kassen waren voorzien van ijzeren kappen. In de meeste was hout verwerkt. Van Mastrigt was namelijk voorstander van houten sponningen en lijsten, omdat deze warmer waren en minder zweetten. In de kassen waren halverwege tussen de grond en het dak verwarmingspijpen opgehangen. Pijpen en ketels waren aangelegd en geleverd door de firma Pfarm uit Amsterdam. Bovendien bevonden zich

naast de kassen nog een tweehonderdtal grote ramen platglas met bloemen en planten als asparagus, primula's en varens voor de verkoop als potplanten en snijgroen.

Excursie in 1911

Op 22 augustus 1911 maakten 32 leden van de Utrechtse Bloemisten Patroonvereniging een excursie door de Vechtstreek. Ook hierbij werd een bezoek gebracht aan de 'De Morgenzon. Na een versnapering te hebben gebruikt in het Vreelandse hotel 'De Nederlanden', wandelde men met Van Mastrigt naar diens 'kolossale inrichting'. Volgens de auteur van het verslag van de excursie in het vaktijdschrift Onze Tuinen hadden de bezoekers hoge verwachtingen, maar na alles gezien te hebben, werden die "nog verre overtroffen". Of men echt zo enthousiast was? Na enkele kassen met onder meer asparagus en adiantum te hebben doorgelopen, bleven de meeste heren buiten staan praten: "er werd dan gezegd al weer een kas met asparagus...". Het verslag maakt melding van grote aantallen planten: er werden cijfers genoemd van meer dan 100.000 adiantums, 34.000 asparagus plumosus nanus etc. Over het geheel genomen was men tevreden: de kwekerij zag er goed onderhouden uit, al vond men het geheel meer lijken op een tuinbouwfabriek dan op een kwekerij.

Oprichting van een naamloze vennootschap

Op 4 augustus 1912 werd voor de Amsterdamse notaris Auke Bonga de juridische status van de kwekerij omgezet in een

naamloze vennootschap met twee eigenaren.⁹⁾ Bij de voorafgaande uitbreiding van het bedrijf was bloemist/kweker Van Mastrigt gaan samenwerken met koopman Sible Ypma. Beiden brachten in de vennootschap het huis met erf en tuingrond in, waarvoor zij twintig volgestorte aandelen van 500 gulden kregen, waarmee zij een bedrijfskapitaal van 10.000 gulden bijeenbrachten. Vóór de transactie betaalde Ypma aan Van Mastrigt 4.000 gulden als goodwill en 10.000 gulden als aandeel, onder de afspraak dat Van Mastrigt de lopende schulden van de kwekerij zou betalen. Op het onroerend goed bleven nog twee hypotheeken gevestigd ter grootte van 4.100 en 2.428 gulden. De in contanten te storten som voor volstorting van de aandelen ten behoeve van het bijeenbrengen van een bedrijfskapitaal van 10.000 gulden was volgens hen niet nodig geweest, aangezien de waarde van het onroerend goed minus de beide hypotheeken nog circa 20.000 gulden bedroeg. Het inbrengen van datzelfde onroerend goed zou volgens de vennoten voldoende geweest moeten zijn als onderpand voor de geldleningen, maar duidelijk is wel dat er toch niet voldoende bedrijfskapitaal meer beschikbaar was! Dat zou zich op korte termijn gaan wreken. Van Mastrigt en Ypma hadden echter grote plannen. Zij lieten onmiddellijk nog twee nieuwe kassen bijbouwen. De vrij hoge bouwkosten werden gedekt met de vestiging van een derde hypotheek. Saillant detail is dat die derde hypotheek was afgesloten zonder dat een meerderheid van de commissarissen hiertoe had besloten. Over de vraag of deze hypotheek dan ook wel rechtsgeldig was, bestonden twijfels. Overigens heeft in 1913 in het geheel geen vergadering van de commissarissen plaatsgevonden. Sommigen hadden zich ook al teruggetrokken. Had men het vertrouwen in de zaak verloren?

Faillissement

De schuldenlast van de kwekerij was in 1913 zo hoog opgelopen, dat de Nationale Hypotheekbank te Amsterdam het faillissement moest aanvragen. Het bedrijf werd failliet verklaard. Men besloot tot een verkoop van de inboedel op 6 september

Pieter Severien op zoek naar een nieuwe baan vanwege het faillissement van de kwekerij. Advertentie in Floralia van 10 oktober 1913.

Meesterkn.-Kweeker.

Door onvoorziene omstandigheden biedt zich aan iemand 5 jaar als zoodanig werkzaam geweest zijnde op de handelskwekerij „de Morgenzon” te Vreeland.

Br. fr. P. SEVERIEN, Vreeland. 12404

Bloemisterij-Vreeland.

Op 30 October a.s.,
wordt **publiek verkocht**:
sine tot \pm half Sept. j.l. als
Handelskwekerij geëxploiteerde
12276

Bloemisterij,

bestaande uit gunstig bij de
rivier de Vecht en het dorp
Vreeland liggend terrein, groot
25.30 Are met Woonhuis,
nieuwe **stenen Schuur, 13**
stenen Stookkassen (de
grootste, \pm 250 M², in 1912
nieuw gesticht), **4 sectie-**
ketels en stookplaatsen,
groot net **verwarmingsbui-**
zen, (koper en ijzer).

Dadelijk te aanvaarden; be-
taling vóór of op 1 Dec.

Onmiddellijk aangrenzenden
TUINGROND (\pm $\frac{1}{2}$ H.A.
te huur.

Bij betrekkelijk gering ka-
pitaal voor degelijk vakman
een flink bestaan.

Dagelijks te zien; aanwij-
zing uitsluitend Dinsd.,
Woensd. en Donderd., 12-8.

Veilingsbiljetten met schets-
kaart en inlichtingen bij No-
tarissen **SHELTEMA BE-**
DUIN en **v. BEVERWIJK** te
Amsterdam, Singel 256 en bij
Notaris **G. FIKKERT** te Loe-
nen a. d. Vecht.

om zo verdere uitgaven aan personeel en wellicht stookkosten te voorkomen. De boedel bestond naast onder meer een vrachtwagen, hand- en kruiwagens, gereedschappen, grote partijen broeiramen en bloempotten uit een grote collectie gekweekte planten, appels en peren aan de bomen en vruchtbomen. Bij de planten ging het om chrysanten, primula's, struik- en stamrozen, cyclamen, snijgroen, varens, begonia's etc. Het personeel bestond uit drie werknemers, Pieter Severrien⁷⁾ met een weekloon van 13 gulden en 25 cent,

Hendrik Visser⁷⁾ met een weekloon van 10 gulden met vrije woning en de loopknecht F. Baar⁸⁾ met een weekloon van 8 gulden. Severrien adverteerde op 10 oktober 1913 in Floralia, dat hij als meesterknecht-kweker vanwege onvoorziene omstandigheden op zoek was naar een nieuwe baan. Hij deelde mee vijf jaar op 'De Morgenzon' te hebben gewerkt.

Bij de aankondiging van de veiling van het onroerend goed werd bekendgemaakt, dat het bedrijf 'bij betrekkelijk gering kapitaal voor een degelijk vakman een flink bestaan' zou kunnen bieden. Het perceel was 25.30 are groot, terwijl de aangrenzende tuingrond ter grootte van circa 0,5 hectare erbij gehuurd kon worden. Naast een woonhuis en een nieuwe stenen schuur waren er 13 stenen stookkassen (waarvan de grootste, gebouwd in 1912, een omvang van circa 250m² had) met vier sectieketels en stookplaatsen en een verwarmingsbuiszennet van koper en ijzer. Tussen 1906 en 1913 moeten de oorspronkelijke bloemenkassen zijn vervangen of uitgebreid, maar over de bouw van nieuwe of de verbouw van de bestaande kassen zijn in de serie bouwvergunningen van de gemeente geen gegevens aangetroffen.

De veiling van het onroerend goed vond plaats op 30 oktober 1913. Uit de uitlelingslijst, die in 1913 door de curator werd opgemaakt, blijkt na verkoop van de kwekerij en de inboedel en de uitbetaling aan de preferente schuldeisers nog een bedrag van ruim 11.107 gulden aan schulden open te staan.

Voor de concurrente schuldeisers bleef dus nog 5.439 gulden over, oftewel zo'n 50% uitkering per openstaande schuld. Een van die schuldeisers was de tuinbouwer Conrad Jan Hacke van Mynden uit Nieuw-Loosdrecht, die op 28 oktober 1912 precies 1.574 stamrozen (à 40 cent per stuk) voor ruim 629 gulden en 190 halfstamrozen voor 57 gulden had geleverd en waarvan slechts 20 gulden was betaald. Ook de enige nog overgeleven commissaris E. Sterneberg uit Baarn had nog 1.000 gulden te goed vanwege een verstrekte lening.

Aankondiging van de openbare verkoop van de kwekerij. Advertentie in Floralia van 30 oktober 1913.

Van Mastrigt vraagt nog steeds om planten, terwijl de kwekerij al failliet is. Advertentie in Floralia van 21 november 1913

Gevraagd :
 6 à 700 Spiraea Astilboides floribunda, voor potcultuur, zware pollen met goede bloei-neuzen. 12759
 Prijs en monsters op te zenden aan H. v. MASTRIGT, Handelskweker, Vreeland.

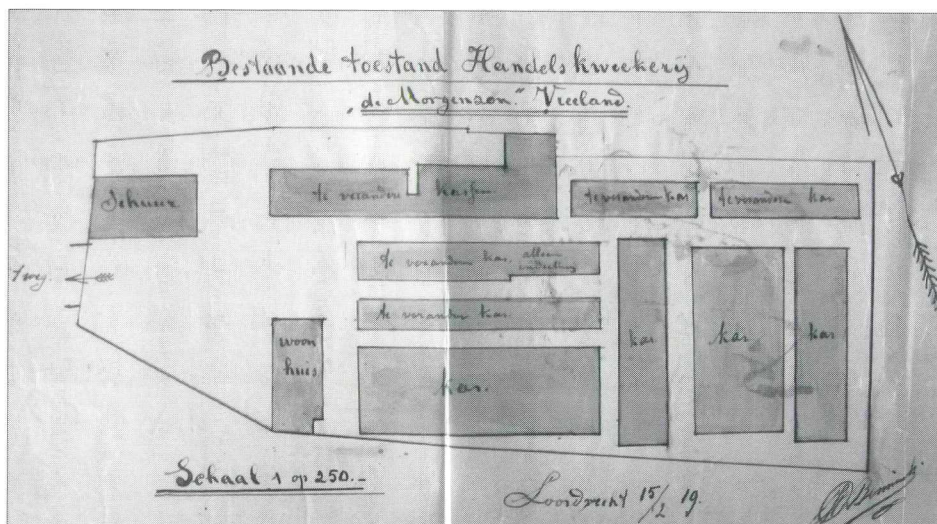
De Loosdrechtse loodgieter Johan Carel Bennink werd voor 8.700 gulden de nieuwe eigenaar van het perceel. Deze heeft vermoedelijk de voormalige meesterknecht Severrien weer in dienst genomen of het bedrijf aan hem verhuurd. Voor het laatste pleit de advertentie in het Handelsblad voor den Tuinbouw d.d. 17 maart 1933, waarin de publieke verkoop van de bloemisterij, die op 23 maart zou plaatsvinden, bekend gemaakt werd (en waarin ook de naam van Severrien voorkwam): te koop werd aangeboden een woonhuis, schuur en negen stenen kassen, tuin, erven en werf ter grootte van 25.30 are. De verkoop vond plaats wegens een sterfgeval. Vermeldenswaard is nog dat Bennink in 1919 de opdrachtgever was voor een grootscheepse verbouwing van het kassencomplex. Na het faillissement en de verkoop van de handelskwekerij in het najaar van 1913 verschijnt er in het tijdschrift Floralia op 21 november 1913 toch nog een adverten-

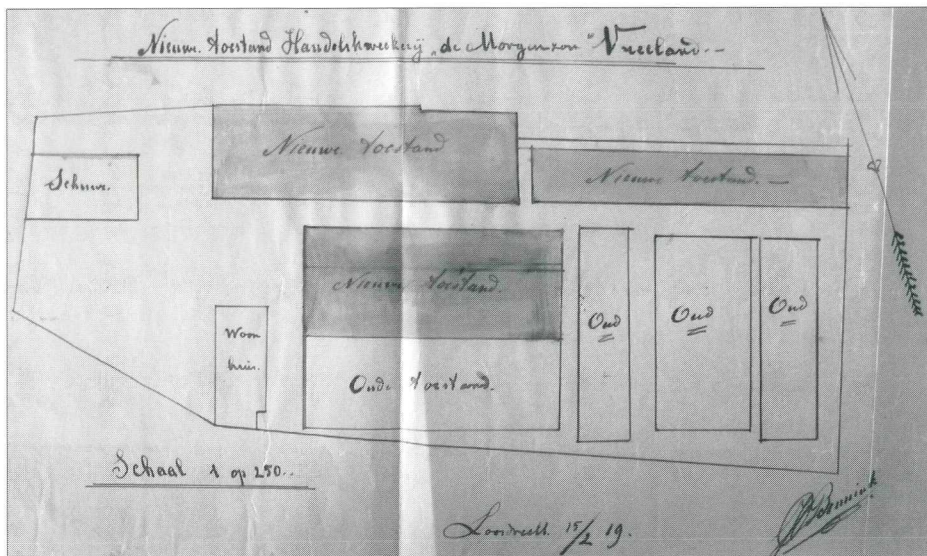
tie van 'De Morgenzon' op naam van H. van Mastrigt! Hoe dit mogelijk is, is niet duidelijk. De redactie moet geweten hebben dat het bedrijf in grote (financiële) problemen verkeerde en in feite al failliet verklaard was. In de advertentie vroeg Van Mastrigt om een monsterving van pootgoed en planten met prijsopgave per 100 en per 1.000 in pot of potkluit. Zijn belangstelling ging onder meer uit naar jong goed om op te potten. Had Van Mastrigt soms plannen om elders opnieuw te starten met een bedrijf?

Voortzetting na 1913

De nieuwe eigenaar J. C. Bennink heeft het bedrijf in 1913 verhuurd aan of de leiding in handen gegeven van de eerder vermelde meesterknecht Pieter Severrien. Het dossier over de kwekerij in het handelsregister van de Utrechtse Kamer van Koophandel vangt weliswaar per 4 juni 1942 aan, maar het vermeldt daarbij dat het om de voortzetting van een bestaand bedrijf gaat. De eerste opgave in het dossier dateert van 1 september 1943 en vermeldt de firma P. Severrien & Zonen, bestaande uit een kwekerij en grossierderij in sierplanten en dus niet meer een bloemverkopersbedrijf! Op dat moment waren Pieters weduwe M.C. van Aken en de zonen Franciscus Gerardus en Pieter Severrien vennoten in het bedrijf. De weduwe trad per 1 september 1945 uit de vennootschap. Deze werd

Twee plattegronden van de kwekerij in 1915, afkomstig uit de bouwvergunning. De ene betreft de bestaande en de andere de voorgestelde nieuwe situatie. Bron: Archief gemeente Vreeland, inv. nr. 769/6.

ontbonden om direct te worden voortgezet door de resterende twee vennoten onder V.O.F. Pieter stapte op 9 juli 1951 uit de vennootschap en verkocht zijn aandeel in 1952 aan zijn broer. De V.O.F. werd ontbonden. Franciscus Gerardus Severrien besloot het bedrijf onder eigen naam en voor eigen rekening en risico voort te zetten. Per 31 december 1963 werd de onderneming opgeheven.

Kwekerij 'De Morgenzon' heeft 57 jaar bestaan, waarna het perceel weer is toegevoegd aan de buitenplaats 'Slotzicht'.

Aan- en verkopen op een rij

Ruim twee weken na de aankoop, op 15 november 1913, verkocht J. C. Bennink de helft van de kwekerij aan de te Amsterdam wonende aannemers Martinus Alberts en Barend Cornelis Alberts voor een bedrag van 5.000 gulden. Op 15 september 1922 kocht Bennink dit perceel voor hetzelfde bedrag weer terug. Bennink overleed op 13 april 1932 in zijn woonplaats Heemstede. Op 23 maart 1933 vond de verkoop van het perceel plaats: Pieter Severrien werd voor 9.030 gulden de nieuwe eigenaar. Severrien overleed op 4 juli 1943, waarna zijn weduwe en zoons de bloemisterij voortzetten. In 1945 verkocht de weduwe haar aandeel aan de zoons F. G. en P. Severrien. Pieter verkocht in 1952 zijn aandeel aan zijn broer. Deze laatste

verkochte tenslotte in 1963 het geheel, met uitzondering van de woonhuizen, aan Hendrik Boekschoten. Deze verkocht het onroerend goed vervolgens door aan Daniël Constant van Leeuwen Boomkamp, eigenaar van Slotzicht, waarna de kassen werden afgebroken.⁹⁾

Ron van Maanen,
Geldermalsen

NOTEN:

1. Kwekerij 'De Vechtstreek' kwam in 1905 in handen van Dirk Jacobus van Amerongen (geb. Wijk bij Duurstede 3-4-1880), (boom)kweker van beroep. Hij kocht het bedrijf van de tuinierster Lijsbeth Groot (geb. Andijk 25-8-1841), weduwe van Jacob Pik senior. Haar zonen Klaas (geb. 7-11-1864), Dirk (26-7-1875) en Jacob Pik (7-11-1878) waren ook tuinders, maar deze namen het bedrijf niet over. Van Amerongen woonde de eerste tijd afwisselend in Vreeland en Utrecht. Op 30 juni 1905 kwam hij vanuit Wijk bij Duurstede naar Vreeland, op 7 oktober 1908 verhuisde hij naar Utrecht. Op 7 juni 1909(?) keerde hij terug naar Vreeland om op 24 juni 1909 weer naar Utrecht te vertrekken. Tussen 25 mei 1910 en 4 oktober 1911, alsmede tussen 31 mei 1912 en 1 november 1913 verbleef hij weer te Vreeland en in de periode daartussen en enkele maanden na 1 november 1913 was Utrecht weer zijn woonplaats. Op 23 april 1914 kwam Van Amerongen terug in Vreeland en op 6 januari 1917 vestigde hij zich in Amersfoort. In het vaktijdschrift Floralia van 17 juni 1905 maakte hij reclame voor een andere firma door daarin mee te delen dat het door hem van N.J. Lankhorst & Zoon te Sneek aangekocht Malakka Boomband uitstekend voldeed: 'Ik beschouw het als een groote aanwinst'. Op 27 november 1908 bood hij zware, tweejarige zwarte en rode bessenstruiken van de rassen Goliath en Boskoop Giant te koop aan.

- Op 8 mei 1914 kondigde Van Amerongen aan dat de kwekerij begin juni publiek verkocht zou worden. Volgens de Loenense notaris Fikkert ging het om 'de bekende, oordeelkundig aangelegde, uitstekend onderhouden, grotendeels in volle opbrengst zijnde, rendabele' fruitkwekerij, direct aan de Vecht gelegen en circa drie hectare groot, kadastraal sectie A nummers 839, 843 en 844. Op de percelen stond een eenvoudige, ruime woning, een houten schuur en een kas op stenen voet van 25 x 3m2. Naast teelland was er ook een bessentuin. De nieuwe eigenaar werd Bertus Moleveld, koopman uit Vreeland, die het bedrijf voor f 13.700 kocht.
2. Kwekerij 'Flora et Pomona' was in 1914 eigendom van Hendrik George Vöge (geb. Amsterdam 1-6-1873, ov. Vreeland 13-3-1942), gehuwd met Rensina Charlotta Weber (geb. Amsterdam 16-11-1877). Hij vestigde zich op 22 april 1914, komende vanuit Amsterdam, in Vreeland.

Op 18 juli 1914 adverteerde Vöge in het vaktijdschrift *Onze Tuinen* voor een flinke leerling, die echter niet intern in zijn gezin geplaatst kon worden. Het bedrijf had in 1930 een grootte van twee hectare eigen grond, waarop kassen stonden met 1.600m² verwarmd staand glas.
 3. Oprichter van kwekerij 'De Morgenzon' was Huibert van Mastrigt (geb. Zeist 10-4-1873), gehuwd te Vreeland op 29 november 1901 met Catharina Adriana Donk (geb. Vreeland 26-4-1877). Hij was een zoon van de tuinman/bloemist Willem (geb. Zeist 19-11-1838) en Willemina Schipper (geb. Heemskerk 13-11-1839, overl. Zeist 8-7-1874). Zijn vader hertrouwde te Zeist op 6-11-1879 met Maria Gerharda Antoinetta Hirdes (geb. Haarlem 19-12-1839). Op 3-5-1880 vertrok vader Willem van Mastrigt met zijn gezin naar Vreeland, naar alle waarschijnlijkheid om er als tuinman/bloemist in loondienst werkzaam te zijn. Het gezin gaat wonen in het huis, dat nummer 215 had (straatnamen werden pas na de Tweede Wereldoorlog gegeven). Het gezin komt na 19 april 1898 niet meer voor in Vreeland, zodat ze naar elders verhuisd zullen zijn. Zoon Huibert, de oprichter van 'De Morgenzon', blijft achter en heeft - uitgaande van het bevolkingsregister - op verschillende adressen in Vreeland gewoond. Op 17 mei 1905 keert hij terug in het huis, waar hij met zijn ouders (nummer 215) heeft gewoond en van hieruit vertrok hij met zijn gezin op 20 oktober 1914 naar Amsterdam. Maar toen was zijn bedrijf failliet verklaard.
 4. Op 15 januari 1906 kochten Schipperijn en Plomp de buitenplaats 'Slotzicht' van het echtpaar mr. Willem Karel Frederik Pieter Graaf van Bylandt en jonkvrouwe Anna Louiza Agataha van Loon en hun (schoon)zus Agnes Henriëtte Constance van Loon, de laatste wonende te Zeist. Was zij wellicht bekend met de eveneens uit Zeist afkomstige Willem van Mastrigt en zijn gezin? De nieuwe eigenaren splitsten de buitenplaats en verkochten enkele gedeelten door. Aagje/Agatha Griffioen, weduwe van Jacobus de Bruin, kocht boerderij "Ruimzicht" inclusief landerijen en voormalige tuinmanswoning, Huibert van Mastrigt nam de kwekerij over.
 5. Voor de gang van zaken is gebruik gemaakt van een rapport op 10 oktober 1913 opgesteld door de curator in het faillissement.
 6. Pieter Severrien (geb. Bedum 13-7-1882), bloemist, vestigde zich op 15-2-1909 komende vanuit Zutphen in Vreeland op huisnummer 215a (tijdelijk 189). Was gehuwd met Maria Catrina van Aken (geb. Amersfoort 15-9-1875), Franciscus Gerardus Severrien (geb. Zutphen 21-1-1908, ovl. Hilversum 1-8-1986) en Pieter Severrien (geb. Vreeland 19-2-1916, ovl. Vreeland 30-7-1993). Op hetzelfde adres woonde eerder bloemist Jacob Goudriaan (geb. Woubrugge 3-11-1876), gehuwd met Margo Verhoeff (geb. Aarlanderveen 11-7-1877), op 28-1-1907 gekomen vanuit Dordrecht, om op 23-9-1908 naar 's-Gravenhage te vertrekken. Tussen Goudriaan en Severrien woonde tuinman Marinus Johannes Kooiman (geb. Gouda 3-3-1884) hier met zijn vrouw Hendrika van Haften (geb. Gameren 14-11-1886), gekomen op 19-12-1907 vanuit Rijswijk en vertrokken op 12-3-1909 naar Gouda. Het is goed mogelijk dat zowel Goudriaan als Kooiman in dienst zijn geweest bij Huibert van Mastrigt. De landbouwtelling van 1930 vermeldde de kweker P. Severrien met 1 hectare eigen grond en 2.500m² verwarmd staand glas. Op 17 maart 1933 bleek dat hij het bedrijf in huur had tot 1 mei 1934 voor jaarlijks 1.000 gulden met een optie voor nog eens zes jaar.
 7. Hendrik Visser (geb. Rozenburg 5-9-1886), gehuwd met Jannetje Polhuis (Kralingen geb. 7-1-1790, vestigde zich op 16-9-1912 in Vreeland komende uit Rotterdam. Bloemist(knecht).
 8. Gaat het om bloemist Franciscus Baar (geb. Loosdrecht 5-2-1889), gehuwd met Janna Wilhelmina Johanna van Vlijmen (geb. Amsterdam 11-12-1892)? Deze bloemist vestigde zich op 24-1-1920 komende vanuit Amsterdam in Vreeland en moet dan al eerder in Vreeland werkzaam zijn geweest.
 9. Deze gegevens zijn verstrekt door J. Boerstra te Vreeland.

BRONNEN:

- Archief Arrondissementsrechtbank te Utrecht inv.nrs. 551 dossier rolnr. 63 en 613 (Het Utrechts Archief).
- Archief Provinciaal Bestuur Utrecht 1813-1920 inv.nr. 3808 (Het UtrechtsArchief).
- Archief Kamer van Koophandel te Utrecht inv.nr. 16304 (Het Utrechts Archief).
- Archief notaris Gerrit Fikkert te Loenen nrs. 55, 114 en 147 (Het Utrechts Archief).
- Archief notaris Dirk Hendrik van Nieuwenhuizen te Maarssen nr.163 (Het Utrechts Archief).
- Archief notaris Auke Bonga inv.nr. 27069 akte nr. 208 ((Gemeentearchief Amsterdam).
- Gemeentearchief Zeist, bevolkingsregister. Met dank aan mijn collega-archivaris R.P. Rhoen.
- Archief gemeente Vreeland inv.nrs.154, 769/5 en het bevolkingsregister, met name het deel beginnende in 1900 (Streekarchivariaat Vecht en Venen, locatie Loenen aan de Vecht).
- Directie van de Landbouw: Economische aangelegenheden 1813-1945, landbouwtelling Vreeland 1930 (Het Nationaal Archief 's-Gravenhage).
- Geïllustreerd weekblad Onze Tuinen.
- Geïllustreerd weekblad *Floralia*.
- Handelsblad voor den Tuinbouw.
- Utrechts Nieuwsblad (Het Utrechts Archief).
- Utrechts Provinciaal en Stedelijk Nieuwsblad (Het Utrechts Archief).
- E. Stades-Vischer eindred. Loenen. *Geschiedenis en architectuur . Monumenten-inventarisatie provincie Utrecht*. Zeist, 2000.
- www.genlias.nl